

SPA en Chemelot

Onderstaande teksten zijn afkomstig uit de op <https://www.spa-sg.nl/programma-2018.html#programma-achtergronden> downloadbare files die de achtergronden van het verkiezingsprogramma van SPA bevatten.

Duurzaamheid

Het Groene Net (HGN) beoogt afvalwarmte van Chemelot te gebruiken om bedrijven en woningen in Stein, Beek en Sittard-Geleen van warmte te voorzien. Bovendien is de Biomassa Energiecentrale Sittard (BES) aangesloten op HGN en levert energie aan de wijk Hoogveld en omgeving. In totaal moeten zo'n 5000 woningen worden aangesloten op HGN, waarvan zo'n 1500 in Sittard-Geleen.

De afvalwarmte van Chemelot is genoeg om circa 350000 woningen te verwarmen, genoeg voor heel Zuid-Limburg en een deel van Midden-Limburg. HGN wil 10% van de afvalwarmte benutten. SPA is groot voorstander van hergebruik van de afvalwarmte van Chemelot aangezien dit een fikse energiebesparing betekent, maar we plaatsen daar wel kanttekeningen bij. SPA heeft er niks op tegen dat Chemelot geld verdient door afvalwarmte te verkopen in plaats van dat de afvalwarmte haar geld kost om af te koelen tot een voor het milieu aanvaardbaar niveau.

Waar SPA wel moeite mee heeft is dat het nuttig gebruik van de afvalwarmte betekent dat Chemelot CO₂-certificaten bespaart en deze niet vernietigt maar deze elders in de wereld kan inzetten om additioneel te produceren. Waar SPA ook moeite mee heeft is dat de gemeentelijke bijdrage in de kosten voor dit project effectiever hadden kunnen worden ingezet. Indien dit geld was ingezet voor stimulering van de lokale opwekking van energie middels subsidie voor zonnepanelen was de opbrengst veel hoger geweest en hadden niet alleen mensen in een bepaald deel van de gemeente (namelijk langs het traject van HGN) structureel hun energiekosten kunnen verlagen maar mensen uit alle wijken.

Exclusief Chemelot komt het energieverbruik in Sittard-Geleen overeen met dat van ongeveer 170000 huishoudens, in totaal 9,65 PJ. Aangezien de gemeente bijna 50000 huishoudens telt betekent dit dat het zakelijk gebruik overeenkomt met circa 120000 huishoudens.

De gemeente rekent in haar raadsvoorstel van 14 december 2017 de 21,74 PJ afvalwarmte van Chemelot als opwekwarmte voor HGN. Chemelot wordt buiten de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen gehouden : de gigantische energie- en CO₂productie wordt niet meegeteld. Dan is het volgens SPA onjuist om een deel van de door Chemelot geproduceerde afvalwarmte als 'gemeentelijke productie van duurzame energie' te zien en het overgrote deel van de afvalwarmte niet mee te tellen in berekeningen. HGN is in wezen een gemeentelijk energiebesparingsproject en geen energieproductieproject en mag daarom ook niet worden meegerekend bij bepaling of het gemeentelijke energieproductiedoel is gehaald.

Technisch is het pas in 2019 mogelijk om het gebruik van afvalwarmte van Chemelot op HGN aan te sluiten. Momenteel is het onduidelijk of dit gerealiseerd wordt. Lukt dit niet dan kan realisatie pas over zes jaar gebeuren tijdens de volgende grote onderhoudsbeurt van installaties op Chemelot.

Het opwekken van duurzame energie is erg kostbaar en de impact op het ruimtegebruik van zon, wind en biomassateelt is enorm groot. Elke Peta joule die bespaard kan worden, hoeft niet te worden opgewekt. Dat betekent dat er ook veel energie bespaard moet worden, daar begint het mee.

Isolatie, gebruik van grondwarmte, slim bouwen, energieopslag en andere mogelijkheden moeten we als gemeente stimuleren. Hergebruik van afvalwarmte vormt een zeer waardevolle aanvulling, reden voor SPA om positief tegenover HGN te staan. SPA is er van overtuigd dat de bevolking te mobiliseren valt om de energieproductie te verduurzamen en om bestaande woningen te isoleren of op andere wijze de energiebehoefte te vermindern. Maar dan is het wel noodzaak dat de gemeente hierin het goede voorbeeld geeft en dit ook stimuleert. Op dit moment ontbreken subsidies en het project Dubbel Duurzaam heeft te weinig effect. SPA wil actiever beleid voeren.

Innovatie wordt al jaren als een van de focuspunten voor het Geleense centrum genoemd. Tot nu toe is daar niets van terecht gekomen. Een project gericht op het energieneutraal maken van het Geleense winkelcentrum gebruikmakend van innovatieve technieken kan een onderscheidende factor vormen die vestiging aantrekkelijker maakt. Chemelot zou daaraan met haar opbrengstverhogende folie een bijdrage kunnen leveren en zo een eerste stap zetten op het gebied van '*verbinding met de stad*'.

Sociaal beleid

Heel belangrijk daarbij is een positief imago in plaats van het slechte imago als industriegemeente. Niet voor niets wil vrijwel geen kenniswerker die naar Chemelot Campus gehaald wordt in Sittard-Geleen wonen.

Economie

Iedereen in deze regio en ver daarbuiten weet en beseft hoe belangrijk Chemelot en Nedcar voor de Westelijke Mijnstreek zijn geweest en nog steeds zijn. Maar er zijn wel veranderingen.

Vanaf de regiovisie 2002 toen Chemelot en Nedcar andermaal als speerpunten voor de regionale economie werden bestempeld zien we dat het aantal banen gestaag daalde. Pas de laatste tijd herstelt dat ten dele.

Bij Chemelot vond systematische reductie van werkgelegenheid plaats vanwege outsourcing en automatisering. Opsplitsing in vele vaak internationale bedrijven maakt volgens SPA het risico op sluiting van een fabriek groter en de afstemming van de totale veiligheid op en rond dit verdeelde terrein lastiger.

Al vele jaren is *'het verbinden van de grote bedrijven met de stad'* beleid. Het coalitieakkoord vermeldde *'Een aanvullende impuls voor het Geleense centrum zien we in het regisseren en waar nodig faciliteren van de verbinding met de snel groeiende bedrijvigheid op de nabijgelegen Chemelotsite, enerzijds rond het thema van innovatie en anderzijds door te onderzoeken hoe we het groeiend aantal medewerkers op de site kunnen vertalen in meer bezoek aan het Geleense centrum. Een materialenbank in dit centrum, waar bezoekers kunnen zien wat er in Sittard-Geleen allemaal op gebied van materialen (bijvoorbeeld bij DSM, Sabic, Kupron of elders) gebeurt, kan daarvoor een eerste aanzet zijn, met verbindingen naar innovatieve ontwerpers'*. Hier is niets van terecht gekomen. Zelfs blijven de ingangen aan Geleense zijde bij het SBB en bij de Maurits dicht. De ingang van Chemelot-Noord ligt bij Urmond terwijl de hoofdingang van Chemelot-Zuid bij Elsloo ligt.

Voor SPA is duidelijk dat Chemelot geen echte belangen heeft bij *'verbinding met de stad'* anders waren die verbindingen er al lang geweest. Wanneer wij innovatie als speerpunt voor het Geleense centrum willen moeten we dat zelf bewerkstelligen en niet wachten totdat de grote bedrijven dit doen want dan wachten we nog lang!

De ontwikkeling van de Campus zou voor enkele duizenden *'kenniswerkers'* zorgen met als gevolg dat er vele duizenden tot enkele tienduizenden indirecte banen in deze regio bij zouden komen. SPA toonde aan dat de beleidsmakers al in 2010 wisten dat de door LED (Limburg Economic Development) mede bestuurd door leden van ons College) genoemde norm hoge aantallen indirecte banen *'Luchtkastelen En Dergelijke'* zijn, iets wat kwalijk is. Pas in juli 2017 erkende het College dit. LED berekende dat er van 2010 tot 2017 slechts 10% van het verwachte aantal banen gerealiseerd waren. Dat men in de resterende drie jaar nog 90% van het verwachte aantal banen realiseert acht SPA onwaarschijnlijk. Onlangs werd LED als gevolg van de zwaar tegenvallende resultaten en de slechte samenwerking opgeheven.

SPA toonde aan dat slechts 20% van de werknemers van Chemelot en Nedcar in Sittard-Geleen wonen terwijl de perceptie in stand werd gehouden dat een veel groter deel van de inwoners daar hun brood verdienen. VDL-Nedcar zoekt hun werknemers voor de productie-uitbreiding zelfs verder buiten de Westelijke Mijnstreek.

Jarenlang investeerde de gemeente grote bedragen in Chemelot en, in mindere mate, in Nedcar bovenop de bijdragen die via gezamenlijke initiatieven met andere gemeenten (zoals LED) gedaan werden op basis van onjuiste en slecht onderbouwde aannames. Deze weinig-effectieve investeringen rekenen wij de opeenvolgende Colleges aan.

Een van die weinig-effectieve investeringen betreft de honderd dienstfietsen die in 2017 aan Chemelot werden verstrekt zodat Campus-medewerkers vanaf het treinstation Lutterade makkelijker en milieuvriendelijker naar hun werk kunnen gaan en op Chemelot tussen verschillende gebouwen en locaties kunnen reizen.

Chemelot betaalde zo'n vijftigduizend euro, de gemeente tweehonderdduizend euro en de nationale overheid zo'n driehonderdduizend euro. Totaal meer dan vijfhonderdduizend euro belastinggeld voor honderd dienstfietsen. Zoiets valt gewoon niet goed te praten.

Chemelot wil op een terrein met ecologische waarde van circa 125 hectare groot uitbreiden in noordelijke richting. SPA heeft hier grote moeite mee. Bovendien wordt bos- en landbouwgrond dan bedrijventerrein en daardoor minimaal € 120 / m² meer waard, in totaal zo'n 150 miljoen. SPA is van mening dat de

gemeenschap een aanzienlijk deel van deze winst behoort te ontvangen. Daarbij is SPA van mening dat invulling van de ongebruikte ruimte op Chemelot, circa 90 hectare, dient te gebeuren alvorens verdere verkleining van het toch al geringe onbebouwde deel van de gemeente actueel wordt.

Het College antwoordde in juli 2017 op vragen van SPA dat slechts 20% van de werknemers van Nedcar en Chemelot in Sittard-Geleen wonen. Nieuwe 'kenniswerkers' van Chemelot Campus wonen bijna allemaal elders. Er werken dus slechts zo'n 1600 inwoners bij Chemelot en zo'n 900 bij Nedcar, veel minder dan gedacht. Op een totaal van ruim 50000 werkende inwoners is dat slechts 5%.

SPA toonde bovendien aan dat de indirecte werkgelegenheid als gevolg van de werkzaamheden van de grote bedrijven veel lager is dan door het College werd aangenomen. Voor elke werknemer op Chemelot Campus zouden er tussen vier en zelfs tien andere banen in de regio gecreëerd worden.

Gemeentelijke bijdragen van miljoenen aan de grote bedrijven baseerden daarop. SPA toonde aan de hand van al in 2010 gedane onderzoeken aan dat het College zich rijk rekende aan indirecte werkgelegenheid.

Het College erkende in juli 2017 dat men slechts met een factor anderhalf mag rekenen.

Voor elke werknemer bij Nedcar veronderstelt het College daarbij dat er anderhalve baan extra in deze regio is die iets maakt, transporteert of doet voor Nedcar. Voor Chemelot Industrial Park rekent men op dezelfde wijze. SPA betwijfelt dat zeer en het College geeft aan geen onderzoeken te hebben die haar standpunt onderbouwen

Bovendien bleek onlangs dat slechts 10% van de bijstandsgerechtigden die bij Nedcar een (tijdelijke) baan krijgen uit Sittard-Geleen afkomstig zijn. SPA is daarom van mening dat onze inwoners geen extra investeringen in die grote bedrijven behoeven te doen en zeker niet wanneer andere gemeenten die veel meer profijt hebben (o.a. Heerlen, Landgraaf) dat niet doen.

Duurzaamheid

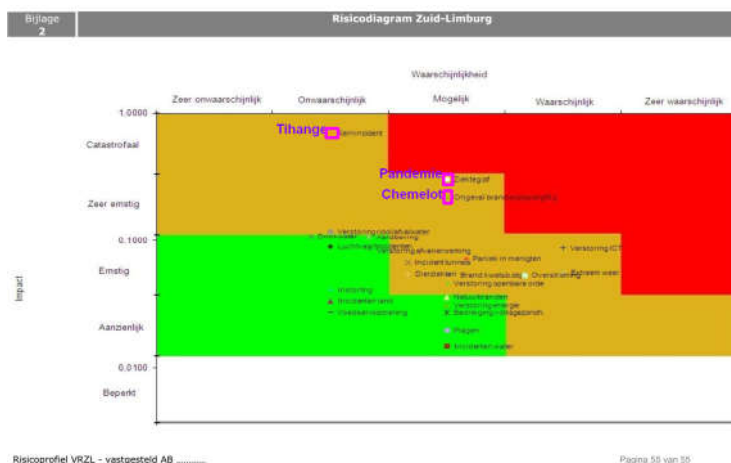
Nu de nationale overheid een experiment met legale wietteelt niet uitsluit gaan in Sittard-Geleen stemmen op om voor zo'n experiment te opteren. Voor SPA hoeft dat niet zo nodig, wij zien dit niet bijdragen aan een positief imago voor onze gemeente en zien de meerwaarde daarvan voor de gemeente niet. Mocht er toch een experiment komen dan vraagt dat om extra veiligheidsmaatregelen die de gemeenschap mogelijk geld kosten en in ieder geval een gevoel van onbehagen zullen oproepen bij een deel van de bevolking. Als mogelijke locatie voor een experiment komt wellicht de steenberg op Chemelot in aanmerking. Deze ligt reeds binnen een beveiligde omgeving en is slecht bereikbaar, hetgeen SPA in dit geval een voordeel vindt.

Leefbaarheid en leefomgeving

Nevenstaand risicodiagram toont dat een kernincident in Tihange weliswaar 'catastrofale gevolgen' heeft maar 'onwaarschijnlijk' wordt geacht. Een pandemie en een groot incident op / bij Chemelot wordt echter 'mogelijkgehouden' oftewel 'er zijn geen concrete aanwijzingen, de gebeurtenis is voorstelbaar'. De gevolgen van een explosie van Tankenpark-3 zijn echter voor nagenoeg heel Geleen rampzalig is.

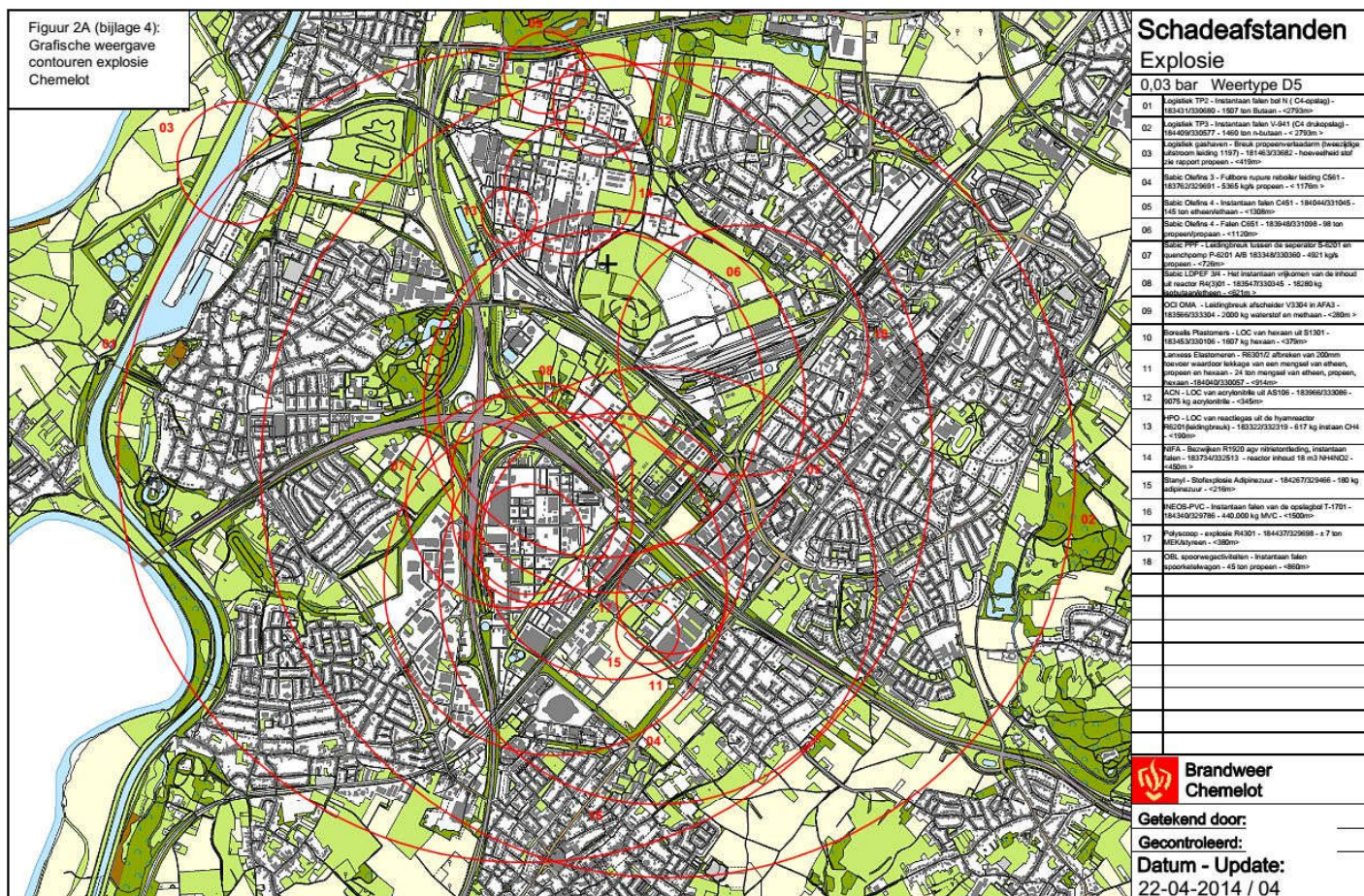
SPA is het er daarom mee eens dat de gemeente meewerkt aan het bespoedigen van de sluiting van Tihange, maar de aanwezigheid van Chemelot vormt voor Sittard-Geleen een veel

grotere en reëelere dreiging. SPA is daarom van mening dat de gemeente hier veel actiever in moet zijn en ervoor moet zorgen dat Chemelot de impact van zo'n incident moet verkleinen. Geleen ligt niet bij Chemelot maar Chemelot ligt bij Geleen!

De aanwezigheid van Chemelot maakt dat externe veiligheid een belangrijk onderwerp is in onze gemeente. Het transport van zeer grote hoeveelheden cat-A stoffen per spoor naar / van Chemelot maakt dat het traject Hoogveld-station Sittard-Chemelot tot de gevaarlijkste van Nederland behoort.

Er gaat ruim viermaal zoveel cat-A door Sittard en Geleen als door de steden Eindhoven, Tilburg, Breda van de Brabantroute.

VDL krijgt haar gewenste spooraansluiting, Chemelot wil uitbreiden tot aan de Bergerweg, de A2 wordt verbreed. Juist nu zou het ideale moment zijn om het OPA-railportplan uit het verkiezingsprogramma van 2014 te implementeren en het probleem structureel op te lossen. Wij zullen (voorlopig ?) moeten blijven leven met de dreiging dat er ooit een grote ontploffing kan plaatsvinden langs het spoor. Gebeurt die nabij station Sittard dan kunnen we alleen maar hopen dat er minder dan het berekende aantal van meer dan duizend doden vallen. SPA wil die dreiging wegnemen maar politiek blijkt dit al jaren niet haalbaar en daardoor ook financieel niet.

Het College wil in Geleen de zogenoemde Zuid aansluiting realiseren. Die levert slechts een minieme bijdrage aan verbetering van de veiligheid rond station Sittard ondanks dat men anders wil doen geloven. Die Zuid aansluiting is in feite een private aansluiting op het openbare spoor. Voor SPA is er daarom geen reden dat de burgers van deze gemeente hieraan miljoenen bijdragen en zeker niet in een tijd dat de grote bedrijven op Chemelot honderden miljoenen verdienen en de gemeente op zwart zaad zit.

Veel installaties op Chemelot zijn technisch verouderd en economisch aan het einde van hun levensduur. De ligging van Tankenpark-3 (vlakbij Krawinkel) maakt dat mocht daar een ontploffing plaatsvinden er tot in het Haeselderveld slachtoffers vallen. SPA is van mening dat het tijd is om structureel te veiligheid van de inwoners van Geleen te verbeteren en maatregelen te nemen die de effecten van zo'n ontploffing reduceren.

De afgelopen jaren waren er veel incidenten op Chemelot. Zelfs zo veel dat de Onderzoeksraad Voor Veiligheid (OVV) een diepgaand onderzoek is begonnen. De resultaten hiervan worden de komende maanden bekend. Van een aantal incidenten, waaronder de brand in de Bosmanloods in 2015, is uit evaluaties reeds bekend dat de rampenbestrijding op tal van punten faalde. Dat in november 2017 zo'n vijfenveertig fabrieken uitvielen als gevolg van een probleem met een waterleiding geeft burgers weinig vertrouwen in de veiligheid als geheel. SPA heeft de afgelopen jaren bij herhaling op de

veiligheidsproblematiek rond Chemelot geweest en werd daarbij vaak als ‘lastig’ ervaren door Chemelot, de gemeente en de provincie. Wij hebben dat gedaan in het belang van de veiligheid onze burgers en zullen dat ook blijven doen.

Een voorbeeld hiervan is hoe werd omgegaan met de ‘spikkels’ die eind 2016 over Lindenheuvel neerdaalden. Chemelot verrichtte, conform afspraak, de eerste inventarisatie. De analyses waren echter beneden peil : er werd aan het verkeerde monster gemeten en de metingen mislukten totaal. Desondanks werd er naar de burgers gecommuniceerd dat het om ‘gemodificeerde olijfolie’ zou gaan. Complete onzin! In het analyserapport wordt met geen woord over olijfolie gerept en worden andere stoffen genoemd. Ook een tweede analyse mislukte. Chemelot gaf aan dat zij niet de oorzaak was en trok zich terug. En de gemeente? Die deed helemaal niks ! Men verliet zich volledig op Chemelot en had zelfs geen protocol hoe te handelen in situaties waarin Chemelot de handen terugtrekt. Als enige partij kwam SPA op voor de bevolking. Een enkele weken oude auto bleek overdekt met bruine spikkels die er niet af te krijgen waren met water of andere gebruikelijke middelen. Ruim een jaar later zijn de spikkels nog steeds zichtbaar. Hebben mensen die spikkels ingeademd of opgegeten bij de groente of fruit uit hun tuin?

Uiteindelijk liet de gemeente een bomenonderzoek doen en de onderzoeker wees een wants als oorzaak aan. Wantsdeskundigen waren verbaasd aangezien zoiets in de literatuur nog niet beschreven was en kwamen kijken. Men trof de betreffende wants niet aan en de hoeveelheid spikkels en de niet-verwijderbaarheid daarvan maakten het sowieso onwaarschijnlijk dat er een natuurlijke oorzaak is. Maar het College aanvaardde de opvatting van Nederlands bekendste wantsenkenner met circa veertig jaar ervaring niet en hield vast aan het rapport van iemand die geen enkele publicatie op dat gebied op zijn naam heeft staan. Waaruit bestaan die spikkels, wat zijn de gevolgen op langere termijn, wat is de oorzaak, kunnen we nog vaker zo’n neerslag verwachten, alleen in Lindenheuvel of ook elders? Niemand die het weet.

SPA heeft zelf een protocol opgesteld voor zulke situaties en dat aan de wethouder overhandigt in de hoop dat er iets mee gedaan wordt teneinde in toekomstige gevallen te kunnen handelen. Oorzaak waarom de gemeente gefaald heeft en er onvoldoende gezocht is naar de oorzaak is de bestuurlijk te geringe afstand tussen de gemeente en Chemelot. SPA staat naast de burgers en neemt verantwoordelijkheid.